

Usynlig gjest i bryllupsfest

25.03.028

Hva som skjer hvor og hvem som gjør hva, det skal NRKs korrespondenter informere oss om - lokalt og globalt. Vi vil gjerne tro på det de serverer. Til tider kan det være vanskelig.

I sin bok «Mor Afrika» skriver Tømm Kristiansen om den tidligere statsministeren i Rhodesia/Zimbabwe Ian Smith, og dagens statsminister Robert Mugabe.

I sitt tilbakeblikk i historien har NRK-korrespondenten også inkludert bryllupet til Ian Smiths sønn, Alec. Alec fant seg en norsk kjæreste, med familierøtter i Drammen. De giftet seg i Oslo 9. juni, 1979.

I boken skriver Tømm Kristiansen følgende: «Da bryllupet sto i Norge, snek brudgommens far (Ian Smith) seg inn i landet i full forståelse med Utenriksdepartementet, som lukket øynene for familielykkens storpolitiske konsekvenser.»

Kristiansen nøyer seg ikke

med å si «i forståelse med UD» - han understreker at det er «i full» forståelse med.

Jeg var i kirken under vielsen og tok del i bryllupsmiddagen. Bruden var en slektning av meg. Ian Smith var ikke å se noen steder, og det er lite sannsynlig at Smith ved hjelp av Norges hemmelige tjenester hadde gjemt seg under bordet eller skjult seg bak en gardin.

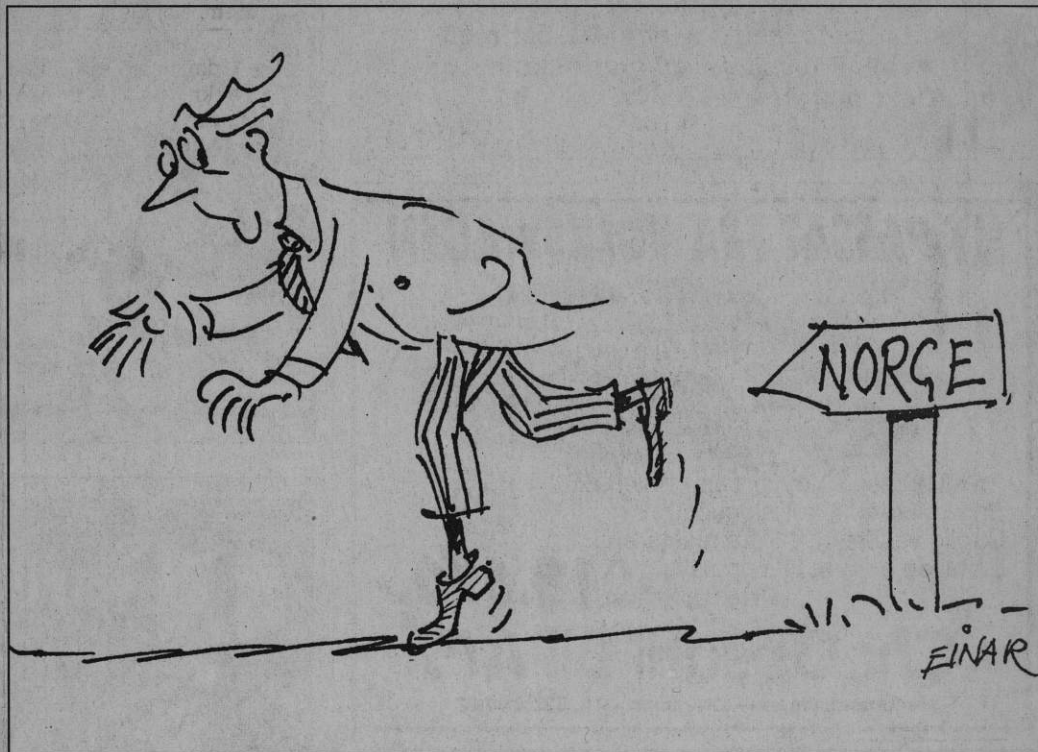
Sist Ian Smith var i Norge, snek han seg ikke inn. Han fløy inn som pilot i RAF i forbindelse med Norges frigjøring i 1945. Tidligere i krigen ble han skutt ned, men han ble sydd og lappet sammen så han igjen kunne klatre opp i et fly og fortsette kampen mot nazismen.

En svakhet ved Kristiansens bok er at han overfører afrikansk politikk til norske forhold. Ian Smith blir sammenlignet med både Quisling og Terboven. Det er fordømmende. Robert Muga-

be beskrives som en afrikansk Einar Gerhardsen - dermed fornærmer han Gerhardsen stygt. Gerhardsen bodde i en vanlig leilighet på Oslos østkant. Han utnyttet ikke sin posisjon til å grafse til seg økonomisk gevinst. Mugabe har fikset til seg store rikdommer, det har også hans regjeringsmedlemmer.

Dengang Ian Smith kjørte til regjeringsbygget i Salisbury, var det i en vanlig, velbrukt Peugeot 404. Det hendte han kjørte alene, eller han ble kjørt. Noe av det første Robert Mugabe gjorde da han overtok makten, var å sende en delegasjon til Tyskland for å kjøpe spesialbygde, skuddsikre Mercedeser.

Mugabes transport til jobben står i sterk kontrast, bade til Smith og Gerhardsen. Mugabe blir eskortert av politi på motorsykler som banner vei, fulgt av de skuddsikre Mercedesene, og til sist en militær truck med soldater og mitraljøser. Sirenene forteller at her kommer «Kamerat Mugabe», som han liker å kalle seg selv.

TEGNING: EINAR ENGBRETSSEN

Snek statsminister Ian Smith seg inn i Norge for å ta del i sin sønns bryllup??

Ian Smiths sønn, Alec, hadde et helt annet politisk syn enn sin far. Han kjempet, og ikke uten hell, for at faren skulle akseptere frie valg og flertallsstyre i landet. Smith junior spilte en viktig rolle i det som til slutt ble en fredelig overgang fra Rhodesia til Zimbabwe. Det kunne ha blitt et blodbad.

Det som skjedde i Zimbabwe, virket også inn på den senere utviklingen i den Sydafrikanske Republik.

De som ønsker en litt mer virkelighetsnær forståelse av overgangen fra Ian Smith til

Robert Mugabe, bør lese boken «Religion, the Missing Dimension in Statecraft». Den kom ut på Oxford University Press i 1994 og er redigert av «Centre for Strategic and International Studies», med forord av tidligere president Jimmy Carter, og anbefalt av Henry Kissinger.

Det er skrevet en rekke bøker om Afrika i de senere år. Britisk presse har allerede begynt sin forhåndsmtale av Ian Smiths selvbiografi, som forventes å komme ut i mars i år. Få vet hva som står i den. Hvis han nevner sin

sønns bryllup, vil han nok beklage at det norske UD nektet ham å ta del.

Ian Smith har forlatt politikken, men dyrker fortsatt polemikken. De fleste i Norge mente nok at det var på høy tid da han gikk av som statsminister. Samtidig har vi ikke vondt av å vite at alt hvitt ikke er svart i Afrika, og at alt svart ikke er hvitt.

Einar Engebretsen